Ніхто ніколи не подумав би, що ця буденна справа закінчиться так незвичайно.

Кожен, хто навчився писати, хоче повправлятися в письмі, і в цьому немає нічого поганого. Навпаки, це дуже добре. Але погано те, що деякі хлопці, а інколи і дівчатка замість того, щоб писати в зошитах, пишуть на парканах, на будинках, а особливо полюбляють вони писати на стінах у під'їздах.

В будинку на Пушкінській вулиці, де живуть робітники і службовці одного великого заводу, справа дійшла до того, що керуючий будинком скаржився самому директорові заводу:

— Що робити? Тільки побілиш стіни, а на другий день вже з'являється напис: "Сенька дурень двадцять першого розряду", а через день на стіні вже ціле листування: "Дурень не я, а ти", "Обидва ви дурні", "Хто писав, не знаю, а я дурний читаю" і так далі, і тому подібне. Одне слово, за три дні стіни стають такими, наче їх не білили з часів першої світової війни.

— А ви говорили про це з дітьми? — спитав директор.

— Як? З кожним хлопчиком і з кожною дівчинкою? Та їх у нас у будинку більше ста душ живе! — здивувався кербуд.— Коли ж я займатимусь ділом, якщо говоритиму з кожним.

— Навіщо ж з кожним? У нас в будинку є піонерська кімната. Поговоріть з піонервожатим.

— А! Справді! — зрадів кербуд.— А я й не додумався...

Кербуд не відкладав справи в довгий ящик, і другого дня

були скликані збори всіх піонерів, що живуть у цьому будинку.

Зі ста двадцяти шести хлопчиків і дівчаток не знайшлося нікого, хто сказав би, що писати на стінах — це добре. А оскільки справа була ясна, збори швидко ухвалили резолюцію:

1. Припинити писання на стінах.

2. Коли хто помітить когось, що писатиме на стінах, негайно сповіщати про це свій піонерзагін.

Минув тиждень після цих зборів, стіни в під'їздах побілили, і вони блищали незайманою чистотою. Але на третій день, коли голова ради піонерської дружини Сергій Короб вийшов ранком з дому, направляючись до школи, він побачив на рожево-жовтуватій панелі, поряд з дверима протилежної квартири, свіжий напис: "Надійка дурепа тринадцятого розряду".

Сергій був хлопець дуже гарячий. У нього аж дух захопило від обурення, і коли б він спіймав тут винуватого, то тому пришилося б не солодко. Але винуватого не було, і Сергієві не лишалося нічого, як підійти до стіни і старанно витерти напис, зіпсувавши для цього чисту носову хусточку.

Того ж дня він скликав раду дружини і повідомив про порушення постанови.

Перед засіданням Сергій знайшов Надійну, яка жила в їхньому під'їзді на третьому поверсі, тобто саме під квартирою номер сорок, біля якої з'явився згаданий уже напис. Це була дуже смирна і дуже здібна дівчинка з великими очима і довгими віями. Незрозуміло, чому її називали дурепою, адже ж вона була відмінницею? Але напис був адресований, очевидно, їй.

— В тебе є вороги? — спитав Сергійко у Надійки.

— У мене? Вороги? — дівчинка подумала і сказала: — А чому у мене повинні бути вороги?

— А хто ж написав на стіні біля квартири номер сорок: "Надійка дурепа тринадцятого розряду"? Друзі?

— Я не знаю... — вона подумала і додала: — А може, то не про мене, а про Надійну Чибісову з восьмого під'їзду або про Надійну Бровко з одинадцятого?

— Коли б не про тебе, то писали б в іншому під'їзді, а то пишуть у нашому.— Голова ради дружини трохи помовчав і ще раз перепитав Надійку: — Так у тебе немає ворогів?

Дівчинка у відповідь лише знизала плечима, що могло означати і "нема" і "не знаю".

Сергій розповів про розмову з Надійною на засіданні ради. Оскільки підозри ні на кого не було, рада вирішила, додержуючи цілковитої таємниці, простежити за під'їздом номер три, де жили Надійка і Сергій, і спіймати злочинця. Тут же було виділено дванадцять піонерів, по два на поверх, щоб наглядати в дві зміни.

Сергій зразу ж після школи пробіг усі поверхи і з задоволенням відзначив, що напису немає. Він до самого вечора ходив по поверхах або, трохи відхиливши двері своєї квартири, прислухався і, почувши кроки, обережно виглядав на сходи.

Об одинадцятій вечора Сергієві схотілося спати. На сходах стало зовсім тихо. Він подумав, що в такий час хлопці повинні вже спати, і, почекавши без усякого результату ще півгодини, кинув варту.

Другого дня він прокинувся дуже рано, і, першим його рухом було глянути на сходи. Він відчинив двері — і кров прилила йому до обличчя. На тому ж самому місці, що й учора, було написано: "Надійна дурепа тринадцятого розряду".

"Негідник написав уночі",— зробив цілком логічний висновок голова ради дружини і піднявся на п'ятий поверх до свого товариша Петра Зайченка, який чергував у першій зміні. Вони вдвох оглянули напис, визначили, що його зроблено синьою крейдою, і, висловивши своє обурення поведінкою негідника, взяли ганчірку і так старанно витерли напис, шо лишилася тільки синювата пляма.

— Давай спіймаємо його! — сказав Сергій.— Він пише вночі, ми це знаємо тепер. Не поспимо ніч і спіймаємо!

— Давай! — палко підтримав Петро друга.— Тільки як же ми це зробимо? Батько і мати турбуватимуться, почнуть ще розшукувати...

— Справді... І мене розшукуватимуть...— замислився Сергій.

Хлопці кілька хвилин помовчали. Раптом Сергій пожвавішав.

— Знаєш, як ми зробимо? Я скажу дома, що пішов до тебе робити стінну газету і в тебе ночуватиму. А ти скажеш, що пішов до мене робити стінну газету і в мене ночуватимеш.

— Здорово! — засміявся Петро.— Так і скажемо!

В школі хлопці розповіли членам ради про напис, але иро своє чергування вночі нікому не сказали. Краще, коли про це знатиме менше людей. А то, дивись, негідник ще підслухає...

Першою справою Сергія, коли він повернувся з школи, було перевірити стіни. Він зітхнув з полегшенням — стіни були чисті.

Ввечері хлопці сказали дома, як умовились, і забралися на самий верхній, шостий, поверх, де вже не було квартир, а тільки хід на горище, і стали чекати, оглядаючи звідти всі поверхи.

Пізніше, коли в будинку стало стихати, вони оббігли весь під'їзд і, переконавшись, що стіни чисті, знову зайняли свій пункт спостереження.

Було зовсім тихо, тільки інколи лунали поважні кроки і потім грюкали двері — хтось з жильців повертався з театру, кіно чи, може, з гостей. Після дванадцятої будинок затих, лише досі, знизу линула невиразна музика — хтось забув виключити радіо. О першій годині замовкло і радіо. В під'їзді настала цілковита тиша.

Хотілося спати, і хлопці глянули один на одного з німим запитанням — чи не піти і їм додому. Навряд чи негідник прийде зараз. Очевидно, він робить це ранком. Справді, як воші не додумалися раніше? Негідник встає разом з батьком, бруднить стіну і потім знову лягає спати.

Сергій хотів був поділитися своєю думкою з товаришем, але тільки розкрив рота, як унизу забряжчали ключі і клацнув замок. Сергій глянув униз і побачив, що квартира номер сорок відчинена, а її господар, старий інженер заводу Аркадій Леонардович, відмикає скриньку для листів. Інженер витяг із скриньки газету, потім зробив крок ліворуч, уважно озирнувся навколо і швидко написав на стіні синьою крейдою: "Надійка дурепа тринадцятого розряду". Потім ще раз озирнувся, замкнув скриньку і зник у себе в квартирі.

Хлопці скам'яніли від несподіванки і мовчки дивились один на одного.

— Чому він злий на Надійну? — прошепотів Петро.

Сергій мовчав, щось напружено думаючи.

— Злий на Надійну? — перепитав він.— А мені здається, тут щось інше...

— Справді? — блиснув очима Петро.— Я розумію! Цей напис — умовний знак. Ти так думаєш?

Сергій кивнув головою.

Сон як рукою зняло. Хлопці, вражені баченим, а ще більше догадкою, що виникла у обох, стояли з широко розкритими очима, і на обличчях у них можна було прочитати і розгубленість, і тривожну цікавість.

— Що ж тепер робити? — сказали хлопці і знову замовкли.

— Давай простежимо і спіймаємо того, хто прийде читати цей напис, — через хвилину запропонував Петро.

— А як ти взнаєш, хто прийде читати? Людина пройшла сходами, але звідки ти знатимеш, що вона прийшла сюди тільки для того, щоб прочитати напис?

— Він працює в конструкторському бюро,— кивнув Петро на квартиру інженера,— може, вів повідомляє, що завтра передасть креслення якоїсь секретної машини?

— Мерзотник! — з притиском промовив Сергій і додав:— Що ж робити?

Хлопці довго думали і нарешті вирішили піти і заявити в міліцію. Вони потихеньку вийшли надвір і пішли порожніми вулицями міста. Невдовзі вони сиділи в кабінеті, і військовий у формі майора, якого викликав черговий міліції, уважно слухав їхню розповідь. Коли хлопці закінчили, він поставив кілька питань.

— Чи не пам'ятаєте, які були попередні написи? Завжди було написано тринадцятий розряд чи бувало й інакше?

— Ні,— відповів Петро,— розряди бували різні. Я пам'ятаю навіть двадцять третій розряд.

— А вище двадцять четвертого розряду бували?

— Ні, вище не було.

— А ім'я лише Надійчине, чи бували й інші імена?

— Разів зо два, пам'ятаю, читав: "Сенька дурень двадцять першого розряду".

— Так,— задумливо промовив майор.— А перший, другий або третій розряди згадувались?

Хлопці не пам'ятали, щоб Надійку називали дурепою нижче одинадцятого розряду.

— А Сеньку називали дурнем нижче вісімнадцятого розряду? — спитав майор.

— По-моєму, нижче вісімнадцятого не бувало.— Петро подумав і додав: — Ні, і вісімнадцятого не бувало. Нижче двадцятого не бувало. Та про Сеньку взагалі рідко писалося.

Майор, думаючи про щось своє, покивав головою і сказав:

— Ну, добре. Дякую вам за ваші турботи. Ви, напевне, схочете нам ще допомогти?

— Звичайно! — зраділи хлопці.

Майор усміхнувся.

— Я так і знав, тому хочу вас попередити, що найкраща допомога з вашого боку буде в тому, щоб ви нам не заважали.

— Зрозуміло,— повісили носи хлопці.

— І не подумайте самі стежити за інженером,— наче вгадуючи намір піонерів, попередив майор,— бо ви можете налякати злочинця, і тоді нам важче буде його викрити. Зрозуміло?

— Зрозуміло,— ще сумніше відповіли хлопці.

— От і чудово! — усміхнувся майор.— Я знаю, що піонери вміють тримати слово. А я, коли інженер справді злочинець, розповім вам про те, як ми його ловили. Добре?

— Добре,— трохи повеселіли хлопці.

— А тепер на добраніч! — промовив майор.— Глядіть тільки не стирайте напису на стіні.

Було вже три години ночі, коли друзі повернулися додому. Кожен з них щось промимрив своїй матері про стінну газету, і все закінчилось благополучно.

Ранком Сергіїв батько кинувся дзвонити по телефону, але виявилося, що апарат не дає гудків. Тоді батько пішов до сусідів, щоб подзвонити на АТС і викликати монтера, але побачив, що на площадці біля квартири номер сорок монтери вже колупали стіну, шукаючи пошкодження телефонного кабеля. Сергій, Ідучи в школу, не звернув на

них уваги і тільки подивився, чи не стерто написа на стіні. Ні, напис був цілий.

Повертаючись із школи, він знову побачив монтерів, дуже сердитих, бо вони, розколупавши півстіни, ніяк не могли знайти, де саме пошкоджено кабель. Кербуд стояв біля них і лаявся, що вони засмітили сходи, а ті пропонували кербудові самому знайти пошкодження, коли він такий розумний. Тільки о дванадцятій ночі вони закінчили роботу і попросили у Сергієвої матері віника, щоб замести набиту цеглу і штукатурку.

Наступний день була неділя. Напис на стіні хтось зітер, і більше він уже не з'являвся.

Рада піонерської дружини перестала цікавитися цим питанням, оскільки ніхто не порушував постанови. Але Сергій і Петро з турботою спостерігали, що інженер із сорокової квартири ходить, як і раніше, на завод і ввечері спокійно повертається додому.

— Значить, він не шпигун...— розчаровано сказав Петро.

— Напис на стіні — це не доказ шпигунства,— відповів Сергій, який, видно, немало думав над цим.— Треба спочатку довести, що він зробив злочин, а потім уже арештовувати. Ну, що ж!.. Відмовились від нашої допомоги, а без нас нічого й не вийшло...— і він глибоко зітхнув.

Але через місяць чи півтора після нічної пригоди Сергій, ідучи ранком до школи, побачив на дверях квартири номер сорок велику сургучну печатку, а коли повернувся з уроків, почув, що інженера, який жив у квартирі сам, арештовано, і тому квартира запечатана. Всі в дворі дивувалися, що такий скромний, неп'ющий, ввічливий чоловік, виявилося, був небезпечною людиною. Але Сергій і Петро знали, в чому справа, і тільки всміхалися один до одного.

Минуло ще місяців зо два, і на збори піонерської дружини несподівано прийшов знайомий хлопцям майор і передав Сергієві і Петрові подяку за допомогу у викритті шпигунської зграї.

— Шпигуни,— сказав майор,— знайшли дуже зручний спосіб зв'язку — писати про годину і місце зустрічі на стінах. Останній напис "Надійка дурепа тринадцятого розряду" означав: "Надійка" — неділя, "тринадцятий розряд" — одночасно і тринадцята година і тринадцятий магазин. Словом, напис сповіщав: "Зустріч у неділю в магазині номер тринадцять о тринадцятій годині". Оскільки інженер у будні бував зайнятий, він призначав побачення переважно на неділю, ось чому найбільше образ припадало бідолашній Надійці. Бачите, товариші, шпигуни скористалися з того, що ви пишете на стінах, тобто з вашої некультурності, з вашої невихованості. Цікаво, між іншим, виходить: коли ми робимо щось погане, то воно завжди йде на користь нашим ворогам.

Майор зробив маленьку паузу і продовжував:

— А коли ви взялися за розум і зрозуміли, що бруднити стіни — погана звичка, так відразу їхній умовний знак лишився голий і шпигунів викрили.

Майор замовк, а всі сиділи, затаївши подих, чекаючи, що він розповідатиме далі.

— Ну, що ж? Все? — сказав майор.

— А ви взнали, хто читав напис? — спитав Сергій.

— Безперечно,— відповів майор.

— А як?

— Про це ми не розповідаємо,— засміявся майор. Він кілька секунд помовчав, потім махнув рукою і додав: — Ну, добре, розкажу... Ви свою обіцянку "допомагати" виконали чесно, не заважали нам, то і я виконаю свою — розповім, як ловили. Пам'ятаєте, в вашому під'їзді ремонтували телефон? — звернувся він до Сергія.— Так оті телефоністи не тільки знайшли пошкодження, а її сфотографували всіх, хто заходив у ваш під'їзд на четвертий поверх. Це було в суботу. А в неділю о тринадцятій годині ми побачили і сфотографували того, кому інженер з сорокової квартири дав папіросу в магазині номер тринадцять. Ми почали розплутувати клубочок далі і помітили, що брудпа жебрачка, яку ми сфотографували в вашому будинку в суботу, появляється інколи в будинку, де живе той, кому інженер дав тоді папіросу. Ну, це вже техніка... Словом, ми спіймали всю зграю, і тепер ви, сподіваюсь, не бачите в своєму будинку і тієї жебрачки, яка була зв'язковою шпигунів. Дозвольте на цьому закінчити і звернутися до вас з закликом:

— Будьте пильні!

Піонери підтримали його слова гучними оплесками.